

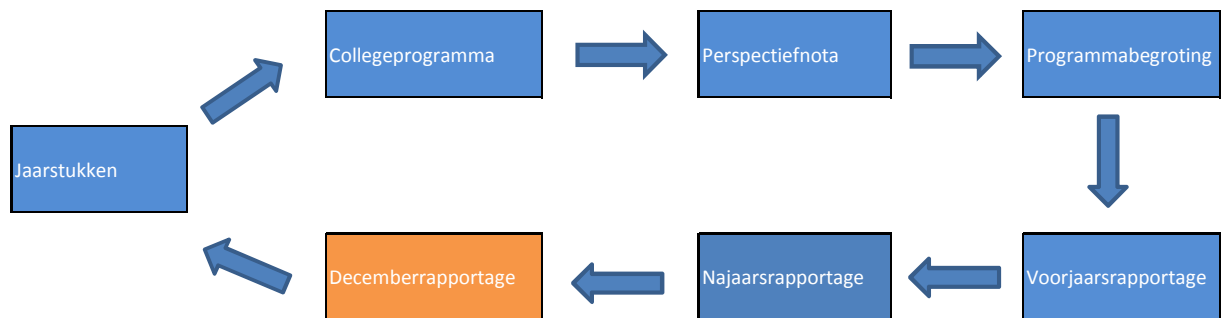

Decemberrapportage 2017

Inleiding

Als onderdeel van de jaarlijkse budgetcyclus wordt aan het einde van het jaar de decemberrapportage gemaakt. Via deze rapportage wordt u geïnformeerd over de huidige financiële stand van zaken en ontwikkelingen op de diverse beleidsterreinen binnen de zes programma's van de programmabegroting 2017.

Daarnaast wordt in de decemberrapportage gezien in hoeverre specifiek door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budgetten zijn aangewend en wat de status is van de nog niet aangewende (restant)budgetten. Deze specifieke, veelal incidentele budgetten, komen voor overheveling naar 2018 in aanmerking.

Voorstel tot wijziging van de programmabegroting 2017

Overdracht wegen N50 Ens - Emmeloord.

In het kader van de aanleg van de nieuwe N50 tussen Ens en Emmeloord is de infrastructuur van de oostelijke parallelweg/fietspad, het recreatiebosje Enservaart, de weg over het viaduct over de N50 in de Sloefweg/Vliegtuigweg en het nieuwe fietspad over het viaduct Bomenweg door de Provincie overgedragen aan de gemeente. Er is een realisatieoverkomst gesloten voor het over te dragen areaal waarbij de afkoop van het beheer en onderhoud is vastgesteld op € 450.000. Voorgesteld wordt dit bedrag via de resultaatbestemming toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'onderhoud wegen N50' om het toekomstig (groot) onderhoud te kunnen dekken.

Uitbreiding parkeervoorzieningen Schokkerringweg

De provincie heeft afgelopen zomer de parallelweg van de Schokkerringweg tussen Ens en Nagele vernieuwd. De parallelweg voldeed niet meer aan de wettelijke eisen en is omgebouwd tot een fietspad, met grasbetontegels, zodat eenzijdig parkeren bij evenementen mogelijk blijft. De provincie heeft de mogelijkheid geboden om bij de werkzaamheden rondom de huidige parkeerplaats aan het Schokkerbos meer parkeerplaatsen te creëren. Hiervoor heeft uw gemeenteraad in de voorjaarsrapportage 2017 een budget beschikbaar gesteld van € 145.000 met dekking uit de post onvoorziene uitgaven. De realisatie heeft inmiddels plaatsgevonden en de werkelijk bijdrage aan de uitbreiding van de parkeervoorzieningen bedraagt € 70.000. Het positieve verschil ad. € 75.000 wordt weer toegevoegd aan de post onvoorziene uitgaven.

Aanleg Rotonde Nagelerweg, Amsterdamweg en Randweg

Voor de aanleg van de rotonde kruispunt Nagelerweg-Randweg-Amsterdamweg is in 2018 een budget beschikbaar van € 565.000. Door de aanleg van een rotonde op de kruising Nagelerweg-Amsterdamweg-Randweg wordt een toekomstig bestendige oplossing gecreëerd en wordt de verkeersdoorstroming en verkeersveiligheid verbeterd. In 2017 wordt begonnen met besteksvoorbereidingen. Een deel van het budget wordt opgevangen uit beschikbare BDU-gelden. Voorgesteld wordt het benodigde voorbereidingskrediet van € 17.675 binnen deze BDU-gelden op te vangen.

Tussentijds winstnemen grondexploitaties

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst bij grondexploitaties moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent niet dat eerst winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor tussentijdse winstneming geldt de door de Commissie BBV voorgeschreven methode van 'percentage of completion': voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. De Commissie BBV is hier stellig in sinds de Vpb-wetgeving van kracht is (1 januari 2016) en over de winst van grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moet worden. In de nieuwe, nog vast te stellen, Nota Grondbeleid, wordt deze methode opgenomen als beleidsregel bij tussentijdse winstneming.

Het resultaat van de grondexploitatie moet wel op betrouwbare wijze kunnen worden geschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen, die aan het project zijn verbonden, naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden geschat; en
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; en

3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Volgens het realisatiebeginsel dient in die gevallen de winst ook te worden genomen.

Voorgesteld wordt tussentijds winst te nemen en dit bedrag toe te voegen aan de Algemene Reserve Grondexploitatie. Het betreft de volgende complexen:

Emmelhage (11A)	€	2.054.191
Woningbouw Espel (68)	€	286.435
Woningbouw Creil (71)	€	348.694
Bedrijventerrein Ens (42)	€	363.846
Uitbreiding bedrijventerrein Ens (40)	€	<u>379.508</u>
Totaal	€	3.432.674

Oninbare civiele vorderingen 2017

De bevoegdheid en verantwoordelijkheid tot het oninbaar verklaren van civiele vorderingen ligt bij de gemeenteraad. Voorgesteld wordt een bedrag van € 10.540,15 als oninbaar op te nemen in de jaarstukken 2017.

Minimabeleid

Ter uitvoering van de motie minimabeleid (raad 13 november 2017) wordt de ontvangen doeluitkering voor bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen ad. € 244.829 binnen de reserve sociaal domein hiervoor geoormerkt.

Overheveling specifieke budgetten van 2017 naar 2018

Beleid overhevelingen

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid worden jaarlijks budgetten overgeheveld van enig dienstjaar naar het eerstvolgende dienstjaar. Bij de uitvoering van een begroting is het onontkoombaar dat er begrotingsafwijkingen worden veroorzaakt, doordat er in het begrotingsjaar redenen waren waardoor het niet mogelijk was om de activiteiten, waarvoor de raad middelen beschikbaar had gesteld (in zijn geheel) uit te voeren. Indien het college uitvoering van de activiteiten nog steeds noodzakelijk of wenselijk vindt, worden er aan de raad voorstellen gedaan (restant)budgetten over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar. Gemeente Noordoostpolder doet dit volgens de zogenoemde IJsvogelmethode.

De IJsvogelmethode houdt in dat op basis van schattingen, vóór 31 december van het boekjaar van waaruit moet worden overgeheveld een verzoek aan de raad wordt gedaan het overgebleven budget via een begrotingswijziging toe te voegen aan een bestemmingsreserve "nog uit te voeren werkzaamheden". In het nieuwe boekjaar worden de lasten gedekt door een onttrekking aan deze bestemmingsreserve(s). Voor een rechtmatige aanwending in het nieuwe jaar van de overgehevelde middelen moet de begroting van het nieuwe jaar op de 'overheveling' zijn aangepast. Gemeente Noordoostpolder doet dit met de najaars- of decemberrapportage en niet in de primitieve begroting. Bij het aanbieden van de jaarrekening vinden de slotoverhevelingen plaats en de beschikbaarstelling van deze budgetten door middel van de voorjaarsrapportage van het nieuwe begrotingsjaar.

Het BBV 2016 heeft als één van de effecten dat door het verplicht activeren van zowel investeringen met een maatschappelijk nut als investeringen met een economisch nut er meer afgeronde budgetten en kredieten gevormd dienen te worden die over meerdere begrotingsjaren kunnen lopen. Bij doelen die door exploitatiebudgetten worden gedekt, merkt niemand er wat van wanneer delen van de doelrealisaties over meerdere jaren worden gerealiseerd en de lasten daarvan over meerdere jaren gedekt worden. Bij investeringen die geactiveerd worden, stelt de raad het hele bedrag in één keer beschikbaar. Wanneer het dan niet lukt om dit doel te realiseren, moet er overgeheveld worden.

De drie belangrijkste redenen van het doen tot voorstellen om budgetten over te hevelen zijn:

1. door interne en/of externe omstandigheden kon het doel niet (volledig) worden gerealiseerd;
2. door interne en/of externe omstandigheden is er voor gekozen realisatie van andere doelstellingen prioriteit te geven;
3. de doelrealisatie loopt over meerdere jaren en het budget wordt omwille van de pragmatiek en in keer voor het volledige bedrag aangevraagd.

De neergaande lijn van het bedrag aan overhevelingen van de afgelopen jaren is als gevolg hiervan in 2017 omgebogen naar een stijgende lijn. De verwachting is dat die lijn de komende jaren verder zal stijgen, als gevolg van de investeringen die in bepaalde begrotingsjaren begroot zijn en zich uitstrekken over meerdere jaren.

Van de volgende budgetten wordt voorgesteld deze over te hevelen naar 2018. De over te hevelen budgetten zijn getotaliseerd weergegeven per taakveld op grond van de BBV 2016.

Taakveld	Budget
0.1 Bestuur	10.000
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	241.908
0.4 overhead	1.026.605
2.1 Verkeer en vervoer	6.838.450
2.2 Parkeren	20.000
3.1 Economische ontwikkeling	383.579
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	97.996
3.4 Economische promotie	874.050
4.2 Onderwijshuisvesting	6.191.268
5.1 Sportbeleid en activering	200.000
5.2 Sportaccommodaties	39.687
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	154.396
5.4 Kunst	10.000
5.5 Cultureel erfgoed	56.185
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	602.400
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	51.282
6.2 Wijkteams	97.846
7.1 Volksgezondheid	50.000
7.2 Riolering	25.000
7.3 Afval	20.000
7.4 Milieubeheer	94.579
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	40.000
8.1 Ruimtelijke Ordening	404.322
8.3 Wonen en bouwen	752.828
Eindtotaal	18.282.381

De totale overheveling bedraagt € 18.282.381. In onderstaand overzicht is een toelichting gegeven op de budgetten per taakveld die een overheveling betreffen van meer dan € 100.000.

Taakveld	Omschrijving	Toelichting	Budget in €
0.4	Lean maken processen	Het lean maken van processen en procedures is een continu proces.	125.000
0.4	Digitaliseren DIV	Het digitaliseren is een doorlopend verbeterproces dat over meerdere begrotingsjaren loopt.	100.000
0.4	Vervanging hard- en software	De vervanging van hard- en software wordt gefaseerd uitgerold over meerdere jaren.	621.000
2.1	Marknesserbrug	De realisatie van de Marknesserbrug vindt plaats in 2018/2019.	3.300.000
2.1	Verkeersituatie Europalaan	De realisatie zal plaatsvinden vanaf 2018.	385.000

2.1	Vervanging bruggen	Realisatie vindt plaats op basis van het meerjarig vervangingsplan bruggen.	167.000
2.1	Centrumplan Emmeloord openbaar gebied	De realisatie van het openbaar gebied rondom centrumplan Emmeloord vindt later plaats dan in het jaar waarin het budget beschikbaar is gesteld.	2.333.600
2.1	Achterstallig onderhoud wegbermen	Om hinder voor weggebruikers tot een minimum te beperken en onveilige situaties aan het eind van het jaar te voorkomen, vindt uitvoering plaats in 2018.	305.850
3.1	Investeringsgelden Landelijk Gebied (ILG)	De incidentele, beschikbare middelen ILG kunnen over meerdere jaren verspreid worden ingezet.	336.379
3.4	Zuiderzeelijngelden (ZZL)	De Zuiderzeelijn-gelden zijn beschikbaar tot en met 31 december 2022.	800.000
4.2	Onderwijshuisvesting	Deze investeringen maken deel uit van uitvoeringsprogramma Voorzien in Vastgoed (VIV).	6.191.268
5.1	MFS Espel	De eerste paal van het MFS Espel is in oktober 2017 geslagen. Verwacht wordt dat de realisatie in 2018 wordt afgerond en dat (een deel van) de toegezegde gemeentelijke bijdrage in 2018 tot uitbetaling leidt.	200.000
5.3	Frictiebudget	Aangegane verplichtingen worden in 2018 geëffectueerd.	125.000
5.7	Recreatief fietspad Ramspol-Kadoelen	De gemeente is in gesprek over aanleg fietspad/schouwpad met waterschap en provincie. Uitvoering wordt niet eerder verwacht dan in 2018.	100.000
5.7	Recreatief fietspad Nagele -Schokland	De gemeente is in gesprek over aanleg fietspad/schouwpad met waterschap en provincie. Uitvoering wordt niet eerder verwacht dan in 2018.	200.000
8.1	Ontwikkeling Scandinaviëlaan/Jura	Het project Ontwikkeling Scandinaviëlaan/Jura loopt door in 2018.	129.000
8.3	Omgevingswet	De invoering van de omgevingswet loopt vertraging op en is uitgesteld naar 1 januari 2021. De incidenteel beschikbaar gestelde middelen worden naar aanleiding van het uitstel gespreid over meerdere jaren uitgegeven.	444.000
8.3	Cofinanciering Leader	De beschikbare middelen aan cofinanciering in het kader van Leader3 komen in de jaren 2018, 2019 en 2020 (Leader3 loopt tot en met 2020) tot uitbetaling indien er voldoende geschikte projecten zich aandienen.	188.953

Divers	Tractie Wijkbeheer	De geplande vervanging van (een deel van) de tractie Wijkbeheer kan bij nader inzien en grondige inspectie worden uitgesteld.	379.400
--------	--------------------	---	---------

Actualisatie programmabegroting 2017

De actualisatie van de programmabegroting 2017 geeft per saldo een bijstelling van € 1,1 miljoen. In onderstaand overzicht is de actualisatie per taakveld weergegeven.

Taakveld	Bedrag
0.1 Bestuur	73.463
0.2 Burgerzaken	2.000
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	191.435
0.4 Overhead	257.248
0.61 OZB woningen	14.053
0.62 OZB niet-woningen	3.020
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	170.310
0.8 Overige baten en lasten	-17.273
0.81 Onvoorzien lasten	100.000
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	36.523
1.2 Openbare orde en veiligheid	39.870
2.1 Verkeer en vervoer	1.094.355
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	743.354
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	30.000
3.4 Economische promotie	667.273
4.2 Onderwijshuisvesting	118.562
5.2 Sportaccommodaties	-4.537
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	17.530
5.4 Kunst	2.481
5.5 Cultureel erfgoed	10.000
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	51.132
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	39.189
6.2 Wijkteams	51.751
6.3 Inkomensregelingen	-20.974
6.5 Arbeidsparticipatie	24.644
7.1 Volksgezondheid	35.500
7.4 Milieubeheer	13.000
8.1 Ruimtelijke Ordening	129.626
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.689.320
8.3 Wonen en bouwen	4.800
Resultaat voor bestemming	6.567.655
0.10 Mutaties reserve	
- storting in reserves	5.299.774
- lagere onttrekking uit reserves	169.134
Resultaat na bestemming	1.098.747

De onderstaande in omvang grootste mutaties liggen ten grondslag aan het geactualiseerde tussentijdse resultaat van de programmabegroting 2017:

Taakveld	Omschrijving	Bedrag
0.1	Aframen diverse budgetten Burgemeester en wethouders	71.000
0.3	Hogere inkomsten uit verhuur en pacht van gemeentelijke eigendommen	115.000
0.4	Lagere kosten juridische advisering	50.000
0.4	Aframing budget voormalig personeel	60.000
0.4	Lagere ICT kosten	75.000
0.7	Hogere uitkering faciliteitenbesluit opvang asielzoekers 2017	170.000
0.81	Aframen budget onvoorziene uitgaven	100.000
2.1	Afwikkelen krediet achterstallig onderhoud wegduikers	53.000
2.1	Extra legesinkomsten ondergrondse kabels en leidingen	40.000
2.1	Hogere inkomsten verhaalde schade derden in openbare ruimte	33.500
3.3	Lagere kosten acquisitie	30.000
3.4	Hogere toeristenbelasting door hogere bezetting	58.000
6.3	Lager kosten kwijtschelding	27.000
8.1	Hogere legesinkomsten bestemmingsplannen	50.000

REVIDEREN

Het resultaat van de actualisatie van de programmabegroting 2017 is € 1.098.747

Dit resultaat wordt ingezet door geraamde onttrekkingen uit de reserve beleidsplan niet uit te voeren, maar deze bedragen op te vangen uit bovenstaande resultaat.

Te revideren:

- Afschrijvingsreserve Rotondes Emmeloord Centrum(*)	€ 485.000
- Afschrijvingsreserve Ronde Moerasandijviestraat(*)	€ 15.731
- Afschrijvingsreserve Verkeersregelininstallaties(*)	€ 110.000
- Afschrijvingsreserve Loswallen Bant en Marknesse(*)	€ 25.000
- Project NOP de Ruimte	<u>€ 464.806</u>
	€ 1.100.537

Resultaat actualisatie begroting 2017	€1.098.747
Te revideren	<u>€1.100.537</u>
Resultaat na revideren	€ - 1.790
Resultaat na verwerking najaarsrapportage 2017	€ 56.494
Resultaat decemberrapportage 2017 na revideren	<u>€ - 1.790</u>
Geactualiseerde resultaat programmabegroting 2017	€ 54.704

(*) De jaarlijkse afschrijvingslasten van maatschappelijke investeringen worden gedekt vanuit afschrijvingsreserves. Door te revideren worden deze afschrijvingsreserves niet gevoerd vanuit de reserve beleidsplan maar uit het geactualiseerde exploitatieresultaat 2017.

Stand van zaken post Onvoorziene Uitgaven

In de programmabegroting 2017 is een budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Na verwerking van de decemberrapportage 2017 is het gehele budget verwerkt:

Budget voor onvoorziene uitgaven	€ 250.000
Voorjaarsrapportage:	
Af:	
- Bodemdaling ten zuidwesten van Emmeloord	€ 23.000
- Parkeervoorziening Schokkerringweg	€ 125.000
- Subsidie Eventing Emmeloord	€ 25.000
- energiescan sportaccommodaties	€ 10.000
- geluidscherm i.v.m. overlast vv Tollebeek	€ 22.000
- Werkbezoek Koninklijk paar	€ 20.000
Stand na verwerking voorjaarsrapportage	€ 25.000
Najaarsrapportage	
Af:	-
Stand na verwerking najaarsrapportage 2017	€ 25.000
Decemberrapportage:	
Bij: Uitbreiding parkeervoorzieningen Schokkerringweg	€ 75.000
Af: Aframen budget onvoorzien t.g.v. resultaat 2017	€ 100.000
Stand na verwerking decemberrapportage	€ -

Overig

Investerings met een maatschappelijk nut

De raad heeft bij de vaststelling van de nota waardering, activering en afschrijving vaste activa het besluit genomen om investeringen in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut vanaf januari 2017 te activeren, conform artikel 59 van het BBV. Dit betekent dat op deze investeringen wordt afgeschreven. De jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt uit afschrijvingsreserves. Per saldo heeft deze handeling voor de exploitatie geen effect.

De volgende maatschappelijke investeringen worden geactiveerd:

1. Vervanging lichtmasten
Investering: € 39.992
In te stellen reserve: afschrijvingsreserve lichtmasten
2. Vervanging armaturen € 9.131
Investering: € 9.131
In te stellen reserve: afschrijvingsreserve armaturen
3. Vervanging vaste bruggen
Investering: € 294.356
In te stellen reserve: afschrijvingsreserve bruggen
4. Verhoging krediet rotonde Urkerweg
Extra investering: € 76.153
Deze kosten zijn ten laste van de exploitatie gebracht, maar dienen alsnog te worden geactiveerd. Dit bedrag wordt gestort in de reeds aanwezige afschrijvingsreserve rotonde Urkerweg.
5. Verhoging krediet speeltoestellen
Extra investering: € 22.066
Deze kosten zijn ten laste gebracht van de exploitatie, maar dienen alsnog te worden geactiveerd. Dit bedrag wordt gestort in de reeds aanwezige afschrijvingsreserve speeltoestellen.

Investerings met een ecomisch nut

Conform artikel 59 van het BBV dient een aantal investeringen waarvan oorspronkelijk de dekking in de exploitatie was voorzien alsnog te worden geactiveerd. Hierdoor ontstaan structurele (kapitaal) lasten welke vanaf 2018 dienen te worden opgevangen binnen de programmabegroting 2018-2021. Dit zijn:

6. Toegangscontrolesysteem
Investering: € 60.905
7. Vervanging urnenmuur Bant
Investering: € 10.616

Aframen gevoteerde kredieten

Van een aantal investeringen blijkt dat deze niet worden ingezet en kunnen worden afgeraamd. Dit betreft:

8. Windsheelds milieustraat:
aframing investering: € 14.000 (van deze investering is afgezien)
9. Keerwand:
aframen investering: € 10.000 (meegenomen tijdens renovatie zoutloods)
10. Zeil zoutloods
Aframen investering: € 7.000 (gekozen is voor onderhoud bestaande zeil in plaats van aanschaf nieuw zeil)

Recapitulatie

Omschrijving programma	Primitieve begroting 2017			Begrotingswijzigingen			Decemberrapportage			Begroting na verwerking begrotingswijzigingen 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01 Fysieke leefomgeving	19.537.198	33.896.459	-14.359.261	29.983.982	53.795.948	-23.811.966	4.079.318	-4.729.504	8.808.822	34.063.300	49.066.444	-15.003.144
02 Sociale leefbaarheid	1.732.765	12.377.956	-10.645.191	1.796.529	14.867.105	-13.070.576	-9.823	-1.599.705	1.589.882	1.786.706	13.267.400	-11.480.694
03 Economische ontwikkeling	335.668	2.849.721	-2.514.053	488.458	4.956.498	-4.468.040	249.265	-2.138.980	2.388.245	737.723	2.817.518	-2.079.795
04 Dienstverlening en besturen	765.663	3.464.547	-2.698.884	785.663	3.718.970	-2.933.307	10.000	-120.998	130.998	795.663	3.597.972	-2.802.309
05 Financiën	77.841.717	14.423.012	63.418.705	80.047.264	14.361.852	65.685.412	145.987	-954.996	1.100.983	80.193.251	13.406.856	66.786.395
06 Krachtig NOP	14.917.205	53.938.300	-39.021.095	14.926.294	55.099.420	-40.173.126	-268.989	-338.807	69.818	14.657.305	54.760.613	-40.103.308
Resultaat vóór bestemming	115.130.216	120.949.995	-5.819.779	128.028.190	146.799.793	-18.771.603	4.205.758	-9.882.990	14.088.748	132.233.948	136.916.803	-4.682.855
01 Fysieke leefomgeving	1.400.000	735.000	665.000	12.711.238	4.019.000	8.692.238	-4.950.908	4.980.158	-9.931.066	7.760.330	8.999.158	-1.238.828
02 Sociale leefbaarheid	245.088	12.000	233.088	5.772.696	3.030.775	2.741.921	-1.051.877	42.000	-1.093.877	4.720.819	3.072.775	1.648.044
03 Economische ontwikkeling	1.552.000	463.205	1.088.795	3.807.045	463.205	3.343.840	-1.077.489	608.857	-1.686.346	2.729.556	1.072.062	1.657.494
04 Dienstverlening en besturen	136.375	-	136.375	474.399	-	474.399	-	-	-	474.399	-	474.399
05 Financiën	643.743	976.392	-332.649	6.951.086	7.401.485	-450.399	-860.731	60.500	-921.231	6.090.355	7.461.985	-1.371.630
06 Krachtig NOP	5.179.717	967.267	4.212.450	5.405.721	1.379.623	4.026.098	-216.148	241.870	-458.018	5.189.573	1.621.493	3.568.080
Subtotaal mutaties reserves	9.156.923	3.153.864	6.003.059	35.122.185	16.294.088	18.828.097	-8.157.153	5.933.385	-14.090.538	26.965.032	22.227.473	4.737.559
Resultaat ná bestemming			183.280			56.494			-1.790			54.704